

ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ

“การปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบ
มีความรวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นธรรม
ปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชาติ
ให้มีคุณธรรม จริยธรรม
ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติหน้าที่
และการดำเนินชีวิต”

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริต
คอร์รัปชันในวงกว้าง ทำให้ประเทศต้องสูญเสีย
งบประมาณไปเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้เกิด
ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมที่สูงขึ้น งบประมาณ
ของรัฐบาลที่สามารถนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
กลับถูกเบียดบังและเบียดเบียนจากการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบ โดยมีรากเหง้าของปัญหาจากคน
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้จะมีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ
แต่ยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง อีกทั้งการทุจริต
ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากเดิมที่เน้นการทุจริต
ทางตรงเปลี่ยนรูปแบบมาสู่การทุจริตเชิงนโยบาย การใช้
อำนาจเอื้อประโยชน์ การทำลายกลไกการตรวจสอบ
เป็นต้น ส่งผลให้การปราบปรามการทุจริตและประพฤติ
มิชอบอ่อนแอ และขาดประสิทธิภาพ

การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบได้มีการดำเนินการในหลายรูปแบบผ่านกลไกต่าง ๆ แต่ปัญหาการทุจริต กลับเพิ่มขึ้นและแพร่ขยายเป็นวงกว้าง ส่งผลให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของหน่วยงานปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบด้านต่าง ๆ ในประเด็นที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ หรือสืบสวนไม่ถึงต้นตอของผู้กระทำผิดอย่างแท้จริง สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความเชื่อมั่นของประชาชนในระบบติดตามตรวจสอบ และลงโทษ ของการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทย ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมากและได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหลายส่วน ดังนี้

หมวดที่ 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 41 กำหนดให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และ (3) พ้องหน่วยงานของรัฐได้รับผิดเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

หมวดที่ 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (10) กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

หมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 59 กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก มาตรา 63 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการ

และกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามกฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินการจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ

การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใด ที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน ด้วยเหตุนี้ ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมี 6 เรื่องประเด็นปฏิรูป และวัตถุประสงค์รวมประกอบด้วย

1) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ให้มีการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งให้มีกฎหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นพลังในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ และชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำความผิด โดยรัฐมีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสด้วย

2) ด้านการป้องปราม (1) ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง สุจริตของบุคลากร ใช้ดุลยพินิจโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง

3) ด้านการป้องปราม (2) ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และตรวจสอบได้ และสนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ

4) ด้านการปราบปราม (1) ยกกระตือรือร้นการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

5) ด้านการปราบปราม (2) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ไต่สวน ชี้มูล ฟ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว รุนแรง เด็ดขาด เป็นธรรม เสมอภาค โดยเฉพาะมีการจัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต ตลอดจนเร่งรัดการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลก็ให้เร่งบัญญัติเพิ่มเติม

6) ด้านการบริหารจัดการ ให้มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยปลอดทุจริต โดยในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

(1) การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ เพื่อเฝ้าระวังการทุจริตในพื้นที่ จะต้องสามารถปฏิบัติการได้อย่างจริงจังให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ พร้อมทั้งการผลักดันให้มีกฎหมายรองรับการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง ช่วยเหลือพยาน

(2) การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส เพื่อให้อำนาจภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต และเน้นให้ภาครัฐนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล แพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการสืบค้นและใช้ประโยชน์ ในการกำหนดกลไกป้องกัน และตรวจสอบอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กฎระเบียบและนโยบายเพื่อสนับสนุนมาตรการในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นแนวทางปฏิบัติเชิงรุกเพื่อต่อต้านการทุจริตได้อย่างแท้จริง

(4) การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปราบปรามการทุจริต โดยสนับสนุนให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการอนุวัติการและดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การป้องกันและเฝ้าระวัง (1101)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมา การดำเนินโครงการในประเด็นการปฏิรูปการป้องกันและเฝ้าระวังของภาครัฐ ซึ่งรายงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSER) จำนวน 413 โครงการที่ผ่านการอนุมัติ เป็นการดำเนินการสร้างการรับรู้และจิตสำนึกของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบผ่านการอบรมเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริต การปลูกฝังวิถีคิด แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม และมุ่งพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. 2562 เพื่อให้การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสรวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ด้านการป้องปราม (1) (1102)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมาได้เร่งดำเนินการกำหนดให้มีการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐเปิดเผย ตรวจสอบได้ โดยยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐและมีการขับเคลื่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดให้มีมาตรการและกลไกในฝ่ายบริหารเพื่อส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

ปี 2562 • ปี 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ด้านการป้องปราม (2) (1103)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนเป็นแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนด้านทุจริต (CAC) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานภาครัฐ นอกจากนั้นได้ดำเนินการออกกฎหมายเพื่อให้ภาครัฐสามารถควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินบาททั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งหรือการนำเงินตราเงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ รวมทั้งกำหนดให้เงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ เป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปราบปราม (1) (1104)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในด้านต่าง ๆ เพื่อปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ และได้มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่ การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการร่ำรวยผิดปกติที่ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการไต่สวนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครองหรือมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด ทั้งการเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมทุจริตของหัวหน้าส่วนราชการ การกวดขันวินัยให้มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ด้วยความรวดเร็ว เด็ดขาดและเป็นธรรม

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปราบปราม (2) (1105)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมาได้ดำเนินการผลักดันการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำการทุจริต การคุ้มครองพยานและแจ้งเบาะแส มีระบบค่าตอบแทนและชดเชยค่าใช้จ่ายให้กับผู้แจ้งเบาะแสรวมทั้งมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต

ป 2562 • ป 2563 • เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การบริหารจัดการ (1106)

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 อยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย โดยช่วงที่ผ่านมา การดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาทุจริตให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน เป็นกลไกตรวจสอบถ่วงดุลรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบของส่วนราชการกรณีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีการจัดตั้งคณะทำงานประสานงานคดีในสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายในคดีที่มีความซับซ้อนในข้อกฎหมาย และเสนอแนะการปรับปรุงกลไกการทำงานและกฎหมายให้การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การป้องกันและเฝ้าระวัง

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

● เป้าหมาย ●

มีการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งให้ มีกฎหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเป็นพลังในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ และชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำความผิดโดยรัฐ มีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสด้วย

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

การมีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตและประพฤติ มิชอบ ภาคประชาชนและระบบการเฝ้าระวังการทุจริต (Watch Dog) ที่มีประสิทธิผลในทุกจังหวัด และมี กฎหมายส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตประพฤติ มิชอบภาคประชาชน

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ภาครัฐได้ดำเนินการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจ แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริต และประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์และให้ความรู้ เพื่อต่อต้าน หรือชี้เบาะแสดเกี่ยวกับการทุจริต ซึ่งที่ผ่านมา การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน ประเด็นการปฏิรูปการป้องกันและเฝ้าระวัง ประเด็น ทำหายที่สำคัญจากปี 2562 ที่ควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้น ในปี 2563 คือ การสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ ประชาชนทุกช่วงวัย โดยเริ่มจากสถาบันครอบครัว โรงเรียน และประชาชนทั่วไป เพื่อให้ตระหนักรู้ และพึงระวังถึงโทษภัยของการทุจริตคอร์รัปชัน และเร่งผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วม ป้องกัน เฝ้าระวัง ในการสอดส่องและแจ้งเบาะแสด การทุจริตและประพฤติมิชอบแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการปราบปรามอย่างรวดเร็ว เต็ดขาด และเป็นธรรม อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การคอร์รัปชัน

ในประเทศไทยจากผลการประเมินขององค์กรโปร่งใส นานาชาติ (Transparency International: TI) ในปี 2562 ปรากฏว่า ประเทศไทยมีดัชนีการรับรู้ การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) อยู่ที่ 36 คะแนน เท่ากับปี 2561 อันดับปรับตัวลดลง จากอันดับที่ 99 เป็นอันดับที่ 101 และในกลุ่มประเทศ อาเซียนได้อันดับที่ 6 จากอันดับที่ 5 ในปี 2561 ทั้งนี้ ในการยกระดับคะแนน CPI จะต้องดำเนินการ จากทุกภาคส่วนและการตื่นรู้ต่อการทุจริตคอร์รัปชัน จากภาคประชาชน ประกอบกับประเทศไทย ยังขาดบุคลากรที่จะมาช่วยสร้างความรู้ และ ความเข้าใจแก่ภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีจุดเน้น การปฏิรูปผ่านการป้องกัน และเฝ้าระวังในระยะเวลา 5 ปี คือ ผลักดันให้มีกฎหมายรองรับการรวมตัวของ ประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ

การดำเนินงานที่ผ่านมา การดำเนินโครงการในประเด็นการปฏิรูปการป้องกันและเฝ้าระวังของภาครัฐ ซึ่งรายงานผ่านระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) จำนวน 413 โครงการที่ผ่านการอนุมัติ ซึ่งเป็นการดำเนินการสร้างการรับรู้และจิตสำนึกของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบผ่าน**การอบรมเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริต** การปลูกฝังวิธีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม การขยายผลผ่าน**การสร้างวิทยากรตัวคูณ**ให้ครอบคลุมทั่วประเทศเพื่อสร้างให้ประชาชนมีค่านิยมร่วมด้านการทุจริต มีจิตสาธารณะ สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม โดยมีสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนและให้องค์ความรู้แก่ประชาชนเพื่อบ่ม**พัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต**ให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ โดยมีสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงาน

ที่รับผิดชอบหลัก นอกจากนี้ การดำเนินการออกระเบียบ**คณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. 2562** เพื่อให้การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึงคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้แจ้งเบาะแสด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากที่ได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ส่งผลให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสด้วย รวมถึง คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้แจ้งเบาะแสด้วย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ว่าในภาพรวมของการดำเนินการ จะมีภาครัฐเป็นหน่วยงานดำเนินการผ่านความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการตื่นรู้ และตระหนักถึงความรุนแรงของผลกระทบจากการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งการเสริมสร้างเครือข่ายจากภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ยังมีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนที่ควรให้ความสำคัญดังนี้ การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ เพื่อเฝ้าระวังการทุจริตในพื้นที่ จะต้องสามารถปฏิบัติการได้อย่างจริงจังให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ พร้อมทั้งการผลักดันให้มีกฎหมายรองรับการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน แม้ว่าจะมีการผลักดันให้เกิดขึ้น แต่หากยังมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมก็อาจส่งผลต่อความมั่นใจในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและผู้ใกล้ชิด ซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตที่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและมีผลอย่างยั่งยืน ภายหลังที่ได้มีการผลักดันกฎหมายในการรองรับการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยานเรียบร้อยแล้ว ควรเร่งให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นต่อการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตรวมถึงผู้ใกล้ชิด ซึ่งมีจะมีส่วนสำคัญในการเร่งผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน เฝ้าระวัง และตรวจสอบการทุจริตในพื้นที่อย่างครอบคลุมและสามารถปฏิบัติการได้อย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ

ปี 2562 ●
ปี 2563 ●

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 ด้านการป้องกัน (1)

● เป้าหมาย ●

มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการ ของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง (Integrity) และสุจริตของบุคลากร รวมทั้งใช้ดุลพินิจโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดี อย่างแท้จริง

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ได้กำหนดให้เป้าหมายไว้ 3 ด้าน คือ หน่วยงานของรัฐ ทุกหน่วยมีผลการประเมินคุณธรรม ความซื่อตรง และโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ทั้ง 5 มิติ ทุกหน่วยงานของรัฐมีแนวทางการใช้ดุลยพินิจ ตามภารกิจของหน่วยงาน โดยให้มีการลดใช้ดุลยพินิจ และ มีการบันทึกเหตุผลการใช้ดุลยพินิจ ของเจ้าพนักงานของรัฐในรายงานผลงานประจำปี รวมทั้งได้รับการประเมินจาก International Institute for Management Development (IMD) และ World Economic Forum (WEF) ในลำดับที่ดีขึ้นทุกปี และไม่มีจุดที่อาจต่ำลง (Trend)

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีผลคะแนน การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) โดยรวมอยู่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งหน่วยงาน ภาครัฐส่วนใหญ่ ได้มีการกำหนดมาตรการตรวจสอบ เพื่อส่งเสริมการใช้ดุลยพินิจโดยสุจริตสู่การสร้างเสริม ความโปร่งใส ซื่อตรง และป้องกันการทุจริตภายใน หน่วยงานรัฐอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา ผลการประเมิน ITA พบว่า ผลคะแนนโดยภาพรวม ของประเทศไทยในปี 2563 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 67.90 สูงกว่าปี 2562 ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 66.73 หรืออยู่ใน เกณฑ์ระดับ C (ช่วงคะแนน 65.00-74.99) โดยมีหน่วยงาน ที่ผ่านเกณฑ์ระดับ A ขึ้นไป (ช่วงคะแนน 85.00-94.99) จำนวน 1,095 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 13.19 ซึ่ง มากกว่าปี 2562 ที่มีจำนวน 970 หน่วยงาน หรือ คิดเป็นร้อยละ 11.69 ส่วนประเด็นการใช้ดุลยพินิจ โดยสุจริต พบว่า หน่วยงานภาครัฐของไทยต่างร่วมมือกัน

ในการขับเคลื่อนภารกิจที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เช่น การกำหนดมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานนำไปใช้เป็นแนวทาง การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการทำงาน ที่มีความโปร่งใส ซื่อตรง และป้องกันการทุจริต โดยในปี 2562 และปี 2563 หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ (ทั้งหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค) ได้ออกประกาศ เรื่อง มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ และเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้รับทราบ และถือปฏิบัติภายในหน่วยงานอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ผลการจัดอันดับความสามารถใน การแข่งขันของประเทศปี 2563 (ค.ศ. 2020) โดย International Institute for Management Development (IMD) พบว่า ประเทศไทยมีอันดับความสามารถใน การแข่งขันในภาพรวมอยู่ในอันดับที่ 29 จาก 63 เขต เศรษฐกิจ ลดลงจากปี 2562 จำนวน 4 อันดับ (ปี 2562 อยู่ในอันดับที่ 25) โดยเมื่อพิจารณาสาเหตุที่ทำให้อันดับ ความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของไทย ปี 2563

ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2562 พบว่า เป็นผลมาจากองค์ประกอบย่อยอย่างน้อย 2 ด้าน คือ (1) ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (อันดับที่ 14 ใน 63 เขตเศรษฐกิจ) เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศถดถอยลงทำให้ขาดความสามารถในการดึงดูดทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งมีแนวโน้มการขาดแคลนแรงงานในระยะยาว และ (2) ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (อันดับที่ 23 ใน 63 เขตเศรษฐกิจ) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การกิจด้านนโยบายการคลัง กฎหมายด้านธุรกิจ และการบริหารสังคม ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้อันดับความสามารถของไทยในภาพรวม ปี 2563 ลดลง

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรงกับการกิจการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้เร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดให้มีการแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าพนักงานของรัฐเปิดเผย ตรวจสอบได้ โดยยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 13 หน่วยงาน และขอให้ส่งข้อมูลให้สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อประกอบการดำเนินงานขั้นต่อไป ส่วนสำนักงาน ป.ป.ท. มีการขับเคลื่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดให้มีมาตรการและกลไกในฝ่ายบริหารเพื่อส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยการเพิ่มเติมหมวด 3/2 การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ จำนวน 12 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 58/4 ถึงมาตรา 58/15 เพื่อให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนโดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง (Integrity) สุจริตของบุคลากร ใช้ดุลพินิจโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาล และการกำกับกิจการที่ดีอย่างแท้จริง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ในปี 2562 มีประเด็นท้าทายที่หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญ คือ การเร่งรัดการดำเนินการตามหลักการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางของภาคีสมาชิกความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส ที่เน้นให้อำนาจภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต และเน้นให้ภาครัฐนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการสืบค้นและใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลไกป้องกัน และตรวจสอบอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ จากประเด็นท้าทายดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐเร่งดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้องตามปัจจัยที่เอื้ออำนวย เช่น การออกประกาศ เรื่อง มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ และเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้รับทราบและถือปฏิบัติภายในหน่วยงานอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบว่ามีฐานข้อมูลกลางที่รวบรวมการบันทึกเหตุการณ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานของรัฐในรายงานผลงานประจำปี ส่วนปี 2563 แม้ประเทศไทยมีผลคะแนน ITA โดยรวมอยู่ในระดับสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 แต่ผลการประเมิน มีหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ระดับ A ขึ้นไป (ช่วงคะแนน 85.00-94.99) เพียงร้อยละ 13.19 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ซึ่งแผนปฏิรูปฯ กำหนดเป้าหมายในปี 2565 ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีผลการประเมิน ITA ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ทั้ง 5 มิติ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ยังมีหน่วยงานภาครัฐอีกมากที่ยัง

ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินการกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคจึงทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลต่อค่าคะแนน ITA ในภาพรวมของไทย นอกจากนี้ ผลจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2563 ยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำหรับภาครัฐที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนนโยบายการคลัง กฎหมายด้านธุรกิจ และการบริหารสังคม เพื่อให้อันดับความสามารถของไทยในภาพรวมในปีต่อไปสามารถปรับระดับสูงขึ้นจากระดับในปีที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังนี้ (1) กำหนดแนวทางเพื่อกระตุ้นกระแสนักด้านทุจริต และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ และเฝ้าระวังการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม (2) กำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง และภูมิภาค ให้ปฏิบัติงานอย่างจริงจังตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) และตามมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจโดยสุจริตที่ประกาศอย่างเป็นทางการ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลกลางที่รวบรวมการบันทึกเหตุการณ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานของรัฐในรายงานผลงานประจำปี และพร้อมรับการตรวจสอบตามมาตรการที่กำหนด (3) กำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐทั่วประเทศแสดงฐานะทางการเงิน โดยยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด หรือปฏิบัติงานอยู่ครบถ้วนทุกหน่วยงาน (4) บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (5) ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ทำการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการประเมินข้อที่หน่วยงานส่วนใหญ่ได้ผลคะแนนน้อย เพื่อร่วมกำหนดแนวทางแก้ไข และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างเคร่งครัดต่อไป และ (6) เร่งปรับแนวทางการทำงานของภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการคลัง กฎหมายด้านธุรกิจ การบริหารสังคม ให้มีการลงมือปฏิบัติที่เน้นการเกิดผลเป็นรูปธรรม เพื่อประโยชน์ของสาธารณชนอย่างแท้จริงต่อไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

ด้านการป้องกัน (2)

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

● เป้าหมาย ●

มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ สนับสนุนแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนในการต่อต้านการทุจริตเพื่อขจัดปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

ได้กำหนดเป้าหมายไว้ 4 ด้าน คือ (1) มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนและมีข้อจำกัดเท่าที่จำเป็นโดยประกาศให้ทราบล่วงหน้า (2) ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ในปี 2565 (3) มีการนำระบบข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) และการป้องกันการทุจริตในงานก่อสร้าง (CoST) มาใช้อย่างเป็นทางการ และ (4) รัฐสามารถควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินบาททั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องนำข้อมูลข่าวสารสาธารณะออกเปิดเผย และจัดแสดงไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ โดยประชาชนไม่จำเป็นต้องมีคำร้องขอ เพื่อให้มีกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนและมีข้อจำกัดเท่าที่จำเป็นโดยประกาศให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในด้านการเข้าเป็นภาคี OECD นั้น ได้มีการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ OECD ภายใต้โครงการ Country Programme : CP) ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563 รวมทั้งสิ้น 16 โครงการ ภายใต้ 4 เสาหลัก โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ คือ โครงการในเสาหลักที่ 1: ธรรมาภิบาลภาครัฐ และความโปร่งใส (Governance and Transparency) ได้แก่ (1) โครงการ Improving Integrity and Governance in the Public Sector Designing Effective Anti – Corruption Policies รับผิดชอบโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) (2) โครงการ Supporting Open and Connected Governance and Stakeholder Engagement รับผิดชอบโดย สำนักงาน ก.พ.ร. และ (3) โครงการ Advancing Budget Reform รับผิดชอบโดยสำนักงบประมาณ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนเป็นแนวร่วมปฏิบัติ ภาคเอกชนด้านทุจริต (CAC) และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานภาครัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ในการป้องกันการทุจริต รวมทั้งการใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองผู้ชี้เบาะแส เงินรางวัล ตลอดจนใช้ในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้มีการนำระบบข้อตกลงคุณธรรม และการป้องกันการทุจริตในงานก่อสร้างมาใช้อย่างเป็นทางการ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ตามเป้าหมายที่กำหนดให้รัฐสามารถควบคุมการเคลื่อนย้ายเงินบาททั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ นั้น สำนักงาน ป.ป.ง. ได้ปรับโครงสร้างข่าวกรอง ให้เป็นฐานข้อมูลการวิเคราะห์ธุรกรรมทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ และ**สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย** การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งหรือการนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ รวมทั้งกำหนดให้เงินตรา เงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือ เป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย สถานการณ์ในปี 2562 ที่ผ่านมานี้ มีประเด็นท้าทายที่หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญ คือ การเร่งรัดให้มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อเป็นกลไกในการเผยแพร่ข้อมูลสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนในการส่งและตอบเรื่องร้องเรียน รวมทั้งประเมินความพึงพอใจและแสดงความโปร่งใสของการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งประชาชนสามารถสะท้อนความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องไปยังหน่วยงานภาครัฐได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เสนอโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม อาทิ โครงการ Citizen Feedback โครงการตามกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (พ.ศ. 2554-2563) หรือ ICT 2020 เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อเร่งดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป ต่อมาในช่วงต้นปี 2563 ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อทุกภาคส่วน และสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโลก การหยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการบริโภค ตลอดจนเศรษฐกิจฐานรากได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการ ซึ่งคาดการณ์ว่าหลังวิกฤตโควิด-19 พฤติกรรมของผู้บริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐ เร่งดำเนินการในภารกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การดำเนินโครงการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด และเตรียมความพร้อมให้กับธุรกิจสำหรับรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมบริการผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาครัฐจะเริ่มดำเนินการที่เกี่ยวข้องและมีความคืบหน้าตามเป้าหมาย 3 ด้านแล้วก็ตาม แต่ภาครัฐยังคงต้องเร่งดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายอีกข้อหนึ่ง คือ การเข้าเป็นภาคีของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ในปี 2565

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งควรดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น (1) เร่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และเผยแพร่อย่างเปิดเผยทุกกรณี เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) กำหนดแนวทางการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนเพื่อร่วมตรวจสอบและเฝ้าระวังการทำงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างเข้มงวด ตามแนวทางของระบบข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) โดยเน้นการจัดทำและเปิดเผยสัญญาแบบลายลักษณ์อักษรระหว่างหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างเอกชนผู้เข้าร่วมแข่งขันเสนอราคาที่จะระบุชัดเจนว่าจะไม่กระทำการทุจริต และมีบุคคลภายนอกเป็นตัวกลางทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินการตามสัญญา (3) เร่งบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการเข้าเป็นภาคีของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ในปี 2565 และ (4) นำดิจิทัลแพลตฟอร์มมาใช้ประโยชน์ ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการด้านการฟอกเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และบังคับใช้กฎหมายเพื่อกำกับดูแลการนำเงินตราและตราสารเปลี่ยนมือผ่านแดนอย่างจริงจังและเห็นผลเป็นรูปธรรม

ปี 2562 ●
ปี 2563 ●

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปราบปราม (1)

● เป้าหมาย ●

การยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

มีการบังคับใช้การดำเนินการทางจริยธรรม และวินัยที่เป็นมาตรฐาน และมีประสิทธิผลกับเจ้าพนักงานของรัฐทุกคน

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป รัฐบาลได้ดำเนินการในการแก้ปัญหาการทุจริต โดยการกำหนดมาตรการการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐโดยการกวัดขั่นทางวินัยของเจ้าหน้าที่ การใช้หลักนิติบุคคลในการดำเนินคดี การกำหนดกฎหมายการใช้ อำนาจโดยมิชอบ และการร่ำรวยผิดปกติที่ชัดเจน ซึ่งความท้าทายในช่วงที่ผ่านมา คือ ไม่มีมาตรการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดที่ถูกกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าประพฤติมิชอบกระทำการทุจริตหรือกระทำการผิดวินัยอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังขาดกฎหมายว่าด้วยความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่หรือใช้อำนาจโดยมิชอบ เช่น กฎหมายว่าด้วยการขัดกัน

ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวม กฎหมายว่าด้วยการยกยอกการเบียดบังหรือการยกยอกถ่ายเททรัพย์สินโดยเจ้าพนักงานของรัฐ และกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและใช้อิทธิพลเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิชอบ เป็นต้น รวมทั้งขาดการผนึกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและหน่วยงานตรวจสอบของรัฐในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยลดการกระทำผิดทางวินัยด้วยการเฝ้าระวังจากทุกภาคส่วน รวมทั้งขาดการพัฒนากลไกรองรับการรวมตัวของภาคประชาชน นอกจากนี้ การกำหนดกลไกมาตรการทางกฎหมายในการคัดกรองหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ละเอียด ละเว้น รู้เห็นเป็นใจหรือมีสถานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาในกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบยังขาดความชัดเจน ส่งผลให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐละเลยในการปฏิบัติหน้าที่

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ในประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ดำเนินการโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการดำเนินคดีแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในด้านต่างๆ เพื่อปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐในปิงบประมาณ ๒๕๖๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับความผิดจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าพนักงานของรัฐที่ทุจริตต่อหน้าที่ การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการร่ำรวยผิดปกติที่ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการไต่สวนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล (อนุวัติการตาม UNCAC ๒๐๐๓) ประกอบด้วย ๑.) กฎหมายว่าด้วยความผิดกรณีการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบนิติบุคคล และผู้ร่วมกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ๒.) กฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และใช้อิทธิพลเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิชอบ ๓.) กฎหมายว่าด้วยการเรียไ การรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการร่ำรวยผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการเรียไ การรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการร่ำรวยผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๔.) กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้ครอบคลุมมิติของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งดำเนินโครงการศึกษาและเสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ และ ๕) กฎหมายว่าด้วยการขัดขวางกระบวนการยุติธรรมในคดีการทุจริต

และประพฤติมิชอบ รวมถึงการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและหน่วยงานตรวจสอบของรัฐในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบด้วยการเฝ้าระวังจากทุกภาคส่วนและมีกลไกรองรับการรวมตัวของภาคประชาชนอีกด้วย นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้มีการยกระดับการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง หรือมาตรการทางกฎหมายต่อเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบหรือกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด ทั้งการเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมทุจริตของหัวหน้าส่วนราชการ การกวดขันวินัยให้มีประสิทธิผลในทางปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว เด็ดขาดและเป็นธรรม ด้วยการกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการให้มีความรวดเร็ว การบังคับใช้มาตรการทางแพ่งและทางปกครองด้วยความรวดเร็วตามความจำเป็นแห่งการคุ้มครองพยาน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และหากพบว่ามีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอพิสูจน์ว่าเร่งดำเนินการลงโทษทางกฎหมาย สามารถสั่งให้พ้นจากหน้าที่ พักงานหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน หากพบว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือหากอยู่ในตำแหน่งจะสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรง และพัฒนาสร้างกลไกการติดตามพฤติการณ์กระทำความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและหากมีมูลให้พักการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบและกลไกเพื่อต่อต้านการทุจริต ตามที่ระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ แต่ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งผลักดัน ได้แก่ ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กฎระเบียบและนโยบายเพื่อสนับสนุนมาตรการในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นแนวทางปฏิบัติเชิงรุกเพื่อต่อต้านการทุจริตได้อย่างแท้จริง รวมถึงการบังคับใช้มาตรการทางวินัยแก่หัวหน้าส่วนราชการในหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ ทั้งการเฝ้าระวังติดตามพฤติกรรมทุจริตของหัวหน้าส่วนราชการ การกวดขันวินัยโดยการกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการให้มีความรวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นธรรมให้มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ด้วยความรวดเร็ว เด็ดขาดและเป็นธรรม การบังคับใช้มาตรการทางแพ่งและทางปกครองตามความจำเป็นแห่งการคุ้มครองพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และหากพบว่า มีข้อเท็จจริง โดยสามารถสั่งให้พ้นจากหน้าที่ พักงานหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน หากพบว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือหากอยู่ในตำแหน่งจะสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรง เพื่อป้องกันและเสริมสร้างให้ทุกหน่วยงานของรัฐปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย การขับเคลื่อนประเด็นการปราบปรามการทุจริตให้ถึงเป้าหมายนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท.จะต้องเร่งผลักดันและดำเนินการการบังคับใช้มาตรการทางวินัยอย่างเคร่งครัดสู่ทุกหน่วยงานของรัฐโดยเร็ว และสามารถลงโทษผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรงและการกระทำความผิดวินัยที่เชื่อมโยงไปถึงการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผลักดันให้มีการกำหนดกลไกมาตรฐานทางกฎหมายที่ชัดเจนในการคัดกรองและมีบทลงโทษหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐทุกส่วนงานที่ละเลย ละเว้น รู้เห็นเป็นใจ ดำเนินการทางวินัยล่าช้า หรือมีสถานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาในกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบ นอกจากนี้ ต้องเร่งประชาสัมพันธ์ ผลักดันและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส รวมถึงได้รับความคุ้มครองและเงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5

การปราบปราม (2)

ปี 2562 ●

ปี 2563 ●

● เป้าหมาย ●

การปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ได้ส่วน ชี้มูล พ้องศาล พิพากษา) ทั้งแพ่งและอาญาให้รวดเร็ว เต็มขาด เสมอภาคและเป็นธรรม โดยเฉพาะ การบูรณาการฐานข้อมูลคดีทุจริต รวมทั้งเร่งรัด ติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิด ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดิน

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

มีฐานข้อมูลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่าง บูรณาการและมีมาตรการการป้องกันการทุจริตอย่าง ครบถ้วน รวมถึงการไต่สวนคดีทุจริต และประพฤติมิชอบจะต้องนำตัวผู้กระทำความผิด ขึ้นสู่กระบวนการของศาลได้ในระยะเวลาที่กำหนด และติดตามทรัพย์สินที่รัฐเสียหายจากคดีทุจริต และประพฤติมิชอบกลับคืนได้มากกว่าร้อยละ 80

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

ในปีงบประมาณ 2563 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ออกแบบ กระบวนการบริหารคดีใหม่ ให้มีขั้นตอนเท่าที่จำเป็น เพื่อส่งผลให้การบริหารจัดการคดีในแต่ละพื้นที่ มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และได้มีการกำหนดแนวทางการประสานคดีกับอัยการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเร่งรัดคดีให้เป็นไปอย่าง รวดเร็วและเป็นธรรม โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 77 และมาตรา 93 ได้กำหนดให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการฟ้องต่อศาล ภายใน 180 วัน นับแต่วันได้รับสำนวนจาก สำนักงาน ป.ป.ช. รวมทั้งได้มีการจัดทำและบูรณาการ โครงข่ายฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตและประพฤ ติ มิชอบของทุกหน่วยงาน โดยศึกษา วิเคราะห์และจัดทำ รายงานข้อมูลเชิงสถิติสถานการณ์การทุจริตในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต นอกจากนี้ ได้พัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลคดีทุจริต และระบบ บริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดีเพื่อใช้ในการ ตรวจสอบสถานะเรื่องร้องเรียนระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมี 4 หน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ สำนักงาน ป.ป.ท. กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งหน่วยงานอื่นๆ ที่อยู่ระหว่าง ดำเนินการบูรณาการข้อมูลการตรวจสอบและติดตาม

ผลการดำเนินคดี อาทิ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุดและศาล นอกจากนั้น ได้มีการประชุมร่วมกับ สำนักงาน ป.ป.ง. เพื่อรวบรวม ข้อมูลและประสานงานด้านการเงินระหว่างหน่วยงาน เพื่อพิจารณาใช้กฎหมายฟอกเงินดำเนินการกับทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดมูลฐานฟอกเงิน ในส่วนของการผลักดันการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง และแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำการทุจริต การคุ้มครองพยานและแจ้งเบาะแส รวมทั้ง มีระบบ ค่าตอบแทนและชดเชยค่าใช้จ่ายให้กับผู้แจ้งเบาะแส โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 33 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมี ส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือ ชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง และจัดให้มีช่องทาง การแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน รวมถึง การให้เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสด้วย นอกจากนี้ การตรากฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไก

ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต ทั้งในขั้นตอนการตรวจสอบเบื้องต้น ได้สวนเบื้องต้น ได้สวน การดำเนินการทางคดี आयัตทรัพย์สินของผู้กระทำผิด การตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งทางวินัยและทางอาญาให้มีความรวดเร็วเป็นธรรม และโปร่งใส การตรวจสอบทรัพย์สิน การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้เป็นไปตามอนุสัญญา UNCAC

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย

ปัจจุบันกลไกการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบยังคงอ่อนแอ และไม่ได้ปฏิบัติงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล ส่งผลให้ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันและล่าช้า กระบวนการลงโทษใช้ระยะเวลานาน กระบวนการตรวจสอบ สอบสวน ได้สวน เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานล่าช้า เนื่องจากมีการใช้กฎหมายหลายฉบับจากหลายหน่วยงาน ขาดการบูรณาการและส่งต่อข้อมูล ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย รวมทั้งองค์กรภาคประชาชน ภาคประชาสังคมยังอ่อนแอ ขาดพลังที่จะกดดัน เฝ้าระวัง ควบคุมและร่วมตรวจสอบการทุจริต เนื่องจากองค์กรภาคประชาชน ภาคประชาสังคมขาดความตระหนักถึงโทษและผลกระทบของการทุจริต ส่งผลให้ขาดจิตสำนึกและความมุ่งมั่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังการทุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดองค์กรภาครัฐที่จะกระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมและร่วมปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง นอกจากนี้ต้องเร่งผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปราบปรามการทุจริตและสนับสนุนให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการอนุวัติการและดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีให้ลุล่วง

นอกจากนี้ การดำเนินการในหลายโครงการภายใต้ประเด็นปฏิรูปดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จและจำเป็นต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดทำและบูรณาการโครงข่ายฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่เหลืได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมีความจำเป็นที่ต้องใช้งบประมาณและความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนั้น การพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นผู้กระทำการทุจริต การคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส และให้มีระบบค่าตอบแทนและชดเชยค่าใช้จ่ายให้กับผู้แจ้งเบาะแสจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงวิธีการและขั้นตอนในการแจ้งเบาะแสรวมถึงสิทธิในการได้รับการคุ้มครองพยานและได้รับค่าตอบแทน รวมถึงการชดเชยค่าใช้จ่ายแก่ผู้แจ้งเบาะแสเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังการทุจริตในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งสร้างและเชื่อมโยงข้อมูลและโครงข่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการและครบถ้วน เพื่อให้การดำเนินการในคดีทุจริตมีความรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และดำเนินการติดตามนำทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ตกเป็นของแผ่นดินมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังคงต้องเร่งปรับปรุง พัฒนากฎหมายที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของ UNCAC

ปี 2562 ●
ปี 2563 ●

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การบริหารจัดการ

● เป้าหมาย ●

มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยปลอดการทุจริต

● ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565 ●

รัฐมีกลไกและมาตรการในการประสานงานระดับนโยบายที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรการประสานการขับเคลื่อนด้านการประสานการบริหารและประสานการตรวจสอบที่มีประสิทธิผลในทางปฏิบัติ และมีการมอบหมายหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

สถานการณ์ในภาพรวมของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

การดำเนินการของภาครัฐในการสร้างกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตผ่านการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการในประเด็นปฏิรูปการบริหารจัดการการอนุวัติการกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีต่าง ๆ ซึ่งยังมีประเด็นท้าทายที่สำคัญควรเร่งผลักดันมากยิ่งขึ้นคือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (UNCAC Implementation Review Mechanism) ทั้งนี้ในปี 2563 ประเทศไทยมีกลไกขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาทุจริตและตรวจสอบกลั่นกรองรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบของส่วนราชการกรณีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งฝ่ายข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง

การดำเนินงานที่ผ่านมา ที่ผ่านมากการดำเนินโครงการในประเด็นการปฏิรูปการบริหารจัดการ ที่รายงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) จำนวน 43 โครงการที่ผ่านการอนุมัติ **มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ภายในสำนักงาน ป.ป.ท.** เพื่อมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาทุจริตให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน เป็นกลไกตรวจสอบ กลั่นกรองรายงานผลการดำเนินการตรวจสอบของส่วนราชการกรณีที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการของทั้งฝ่ายข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง พร้อมทั้งเร่งรัดการดำเนินมาตรการทางการเมืองควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายเมื่อพบผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัด **การจัดให้มีคณะทำงานประสานงานคดีในสำนักงาน ป.ป.ช.** เพื่อบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายในคดีที่มีความซับซ้อนในข้อกฎหมาย และเสนอแนะการปรับปรุงกลไกการทำงานและกฎหมายให้การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การมีคณะอนุกรรมการบริหารงานคดีในสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการเสนอแนะแนวทางการบริหารงานคดีเพื่อแก้ไขปัญหาคดีค้าง การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำรายงานข้อมูลเชิงสถิติ สถานการณ์การทุจริตในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมทั้ง **การกำหนดกลไกการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน** ผ่านพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต พ.ศ. 2561 **การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม** เพื่อวางแนวทางปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีประสิทธิภาพและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ **มีการนำข้อกำหนดในอนุสัญญา United Nations Convention against Corruption (UNCAC) ไปกำหนดในหลักการปฏิบัติ** โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับอนุสัญญา UNCAC ในหลายประเด็น เช่น การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 138 กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเพื่อให้ความร่วมมือระหว่างประเทศตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งที่ผ่านมานั้นสำนักงาน ป.ป.ช. ได้เข้าร่วมกระบวนการประเมินติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญา UNCAC โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญของประเทศไทยสำหรับการประเมินดังกล่าว ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกระบวนการสอดคล้องกับอนุสัญญา UNCAC

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าจะมีการอนุวัติการกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีต่าง ๆ แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องมีการทบทวน ปรับบทบาท และเปลี่ยนแปลงองค์กรที่จะต้องเข้ามารับผิดชอบ ในการพัฒนาระบบความร่วมมือดังกล่าวให้บังเกิดผลได้ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ รวมทั้ง เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานใน ระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งผลักดันกำหนด กลไกประสานการขับเคลื่อน นโยบายและยุทธศาสตร์ การปราบปรามการทุจริต เร่งบัญญัติกฎหมายที่เหลือ ตามอนุสัญญา UNCAC ให้ครบถ้วน รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่าง สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนมีการทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย ปรับปรุง โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ ศปท. ในทุกระดับ เพื่อวางแนวทางปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีประสิทธิภาพ และตรงตาม เจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อให้เกิดการบูรณาการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ของหน่วยงานรัฐ เกิดการเชื่อมโยงข้อมูล มีความเข้าใจ และการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

.....
.....

$$\Sigma F = ma$$

Education